

รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

The Professional learning community Model to develop learning management competencies in the 21st century.

จรรยา สมศรี

E-mail: jaruchapompom@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง) 2) เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) ทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครู โรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง) จำนวน 22 คน ผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจำนวน 5 คน ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบรูปแบบจำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน
2. รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มี 4 องค์ประกอบได้แก่ หลักการแนวคิดในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คุณลักษณะของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและ แนวทางการนำรูปแบบไปใช้
3. ผลที่เกิดจากรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่าครู นักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ผลการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 88.20
4. ผลการประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21; การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้มีข้อมูลข่าวสารจำนวนมากที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย สถานศึกษาโดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาให้แก่ประชากรวัยเรียน ในระดับปฐมวัยถึงระดับมัธยมศึกษา เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนให้ดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ตามกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นทักษะ ความรู้ และความเชี่ยวชาญ เพื่อการดำรงชีวิตและความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ได้แก่ การรอบรู้เนื้อหาวิชาพื้นฐาน สมรรถนะพื้นฐาน ทักษะการเรียนรู้ ทักษะด้านนวัตกรรม ที่เน้นย้ำการคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ การสื่อสารและการร่วมมือ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและทักษะทางอาชีพ ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของทักษะดังกล่าว และนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการทำงานและจัดการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2560) “ครู” จึงเป็นบุคลากรสำคัญในการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษา การปฏิรูปคุณภาพการศึกษาจะเป็นไปไม่ได้เลยหากปราศจากการยกระดับคุณภาพครูซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในระบบการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2558) ครูเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษา เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด หน้าที่ครูที่สำคัญคือการจัดกระบวนการเรียนรู้ อบรม สั่งสอนผู้เรียนให้เกิด ความเจริญงอกงาม ให้เป็นผู้มีความรู้ มีทักษะความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ได้อย่างมีความสุข คุณภาพของครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้าน การเรียนรู้ของผู้เรียนเพราะมีข้อค้นพบจากงานวิจัยหลายฉบับของกลุ่มประเทศองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD : Organization for Economic and Co-operation Development) ที่พบว่านักเรียนที่มีโอกาสได้เรียนกับครูที่สอนเก่งจะมีพัฒนาการที่ก้าวหน้า มากกว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่สอนไม่เก่งถึง 3 เท่า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555) ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตอบสนองการเปลี่ยนแปลงและความคาดหวังของสังคมเพราะการพัฒนาครูเป็นกระบวนการหรือเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงความรู้ทักษะและทัศนคติของบุคลากรในองค์กรไปในทางที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากรเกิดประสิทธิภาพและสนับสนุนให้สถานศึกษามีคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ โดยกระบวนการพัฒนาครูที่ดีต้องออกแบบให้มีวิธีการพัฒนาอย่างหลากหลายสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของครู เพื่อให้ครูสามารถนำสมรรถนะที่ได้รับจากการพัฒนาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษานั้นอย่างเต็มศักยภาพ (ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์,2562, หน้า 276) การพัฒนาครูให้มีสมรรถนะ มีความรู้ทักษะและคุณลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ จึงมีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่ง ครูผู้สอนต้องปรับตัวและพัฒนาตนเอง ให้มีสมรรถนะที่

สอดคล้องเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ในขณะเดียวกันต้องมีทักษะในการทำหน้าที่ครูในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2556, หน้า 11) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning community: PLC) เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดำรงชีวิตที่ดีของครูในยุคศตวรรษที่ 21 เพราะเป็นตัวช่วยของครูในการจัดการเรียนรู้ โดยการรวมตัวกันของครู เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานที่ของครูแต่ละคน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจึง เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ครูและนักการศึกษาทำงานร่วมกันในวงจรของการทำงานร่วมกันตั้งคำถาม การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อบรรลุผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นของนักเรียน โดยมีความเชื่อว่า หัวใจของการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้น อยู่ที่การเรียนรู้ที่ฝังอยู่ในการทำงานของครูและนักการศึกษา ที่เน้นการเรียนรู้ วัฒนธรรมความร่วมมือ มุ่งพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเน้นที่ผลการเรียนรู้ของศิษย์ (สิทธิพล อาจอินทร์, 2560, หน้า 74-75) เช่นเดียวกับสิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา (2560, หน้า 95) กล่าวว่าลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ PLC ช่วยขับเคลื่อนเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง และปฏิรูปวัฒนธรรมการทำงานของครู ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องจาก “วัฒนธรรมการทำงานแบบ โดดเดี่ยว” มาเป็น “วัฒนธรรมการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังกันเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” โดยทุกคนยอมรับและเคารพในคุณค่า ความสำคัญที่แตกต่างของกันและกัน และเห็นคุณค่าความสำคัญของการร่วมมือรวมพลังในการเรียนรู้ เพื่อร่วมเข้าใจ แก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างถูกต้องและสร้างสรรค์

จากความสำคัญของการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบ รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาครูให้มีความรู้ มีความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานตลอดจนสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง)
2. เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
4. เพื่อประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบ R & D (Research and Development) ในรูปแบบผสมผสาน (Mixed Method) คือ งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) ทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีกระบวนการวิจัย ประกอบด้วย วิจัยเอกสาร ประชุมเชิงวิชาการ วิธีวิจัย

เชิงสำรวจ วิธีสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และมีการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย ครูโรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง) จำนวน 22 คน ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายรูปแบบ โดยเรียงลำดับการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

2.1 การเก็บข้อมูลเบื้องต้น ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบมีโครงสร้าง แล้วทำการจัดบันทึกลงในแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู

2.2 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จากแบบสอบถาม (Online Questionnaires) แบบประเมิน เพื่อทำการประเมินผลความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ในส่วนที่มีการเก็บข้อมูลด้วยการสำรวจการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยการประมวลผลข้อมูลที่เก็บมาได้แล้วรายงานผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้จากการจัดหมวดหมู่ข้อมูล (Data Classification) และทำการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้ (Content Analysis)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ในส่วนที่มีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม แล้วนำไปวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. วิธีการดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ สมรรถนะครูและสรุปประเด็น/ตัวชี้วัดของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู และนำข้อมูลไปสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง) และประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อ

ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

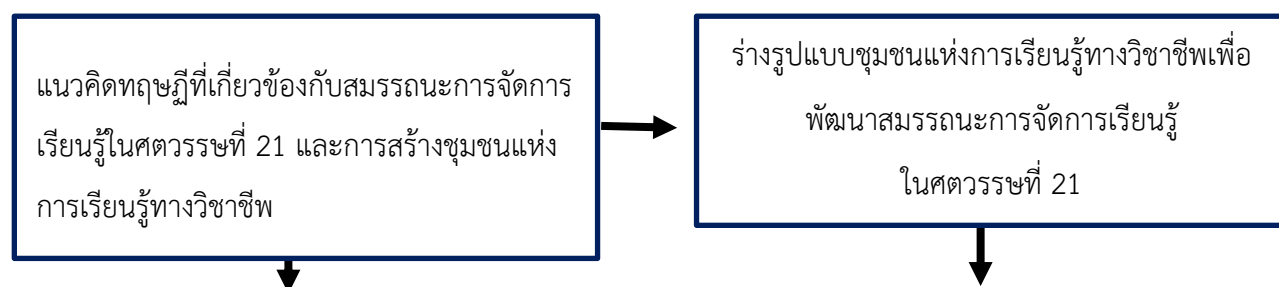
2. ศึกษาแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษา สัมภาษณ์ถึงโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน นำผลจากการศึกษามากำหนดประเด็นในการสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

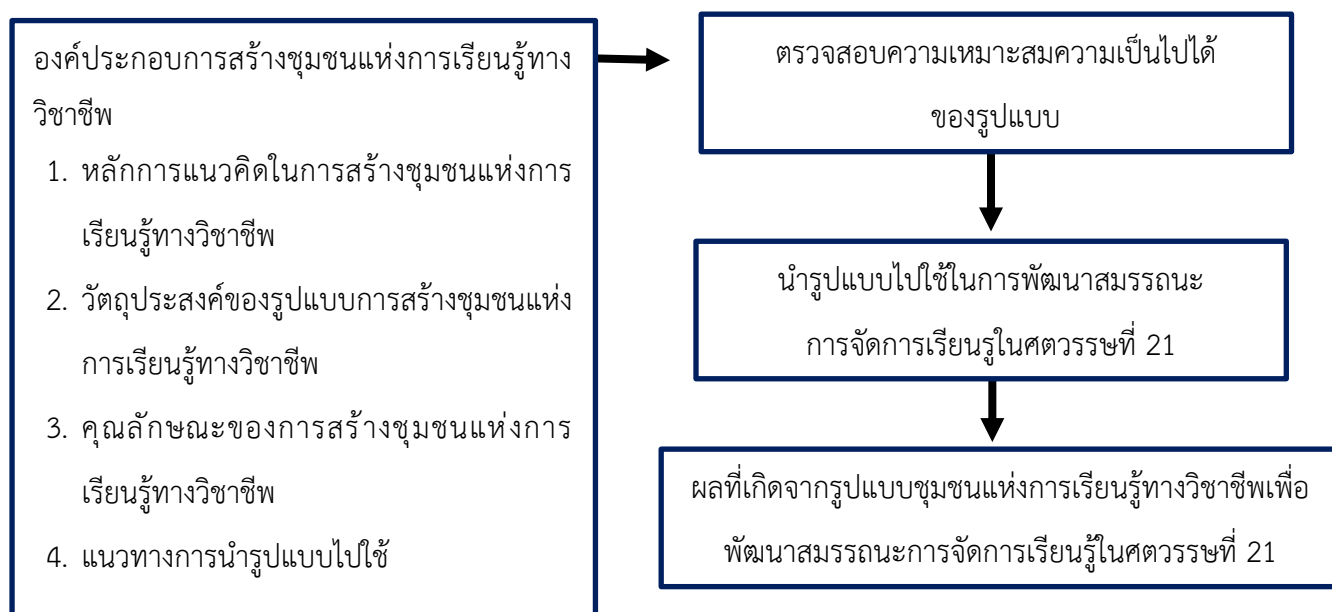
5. ตรวจสอบองค์ประกอบของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน

6. นำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและหลักการ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย โดยศึกษา แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553 ; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557 ; ผดุงชัย ภูพัฒน์, 2560, พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2560; สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาและ CTF (2562) และศึกษาแนวคิดการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของวิจารณ์ พานิช (2557 , หน้า 32) วรลักษณ์ ชูกำเนิด, 2557 หน้า 95) สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา, 2560 หน้า 95) ประณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์ (2561 , หน้า 26) เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย โดยสรุปได้ดังแผนภาพ ต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

ผลการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ในศตวรรษที่ 21 โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถสรุปประเด็นสำคัญเพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถสรุปประเด็นสำคัญเพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครู ซึ่งได้เลือกตัวบ่งชี้สมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ โดยมีความสอดคล้องและมีความถี่สูงสุด 5 ลำดับ ได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) การออกแบบการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 4) การวัดประเมินผล 5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำรายการสมรรถนะ พฤติกรรม/ตัวบ่งชี้ ไปสร้างแบบสอบถามเพื่อนำไปสอบถามสมรรถนะตามความเป็นจริงของครูโรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง) เป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ประชากรคือ คือทุกคน จำนวน 22 คน ผลการศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนคลองห้า(พฤษชัยราษฎร์บำรุง) ในภาพรวม 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.14$, S.D =0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับ ปานกลางทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.22$, S.D =0.49) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}=3.17$, S.D =0.50) ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=3.14$, S.D =0.49) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ($\bar{X}=3.02$, S.D =0.57)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเอกสาร หลักการแนวคิด วัตถุประสงค์และสังเคราะห์ คุณลักษณะของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยสรุปเอกสารหลักการ แนวคิด วัตถุประสงค์และสังเคราะห์คุณลักษณะหลักและคุณลักษณะย่อยของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ถอดบทเรียนศึกษาแนวปฏิบัติของโรงเรียนต่างๆ และสังเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางการนำไปใช้ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และดำเนินการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งเป็นนักวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และนำข้อมูลมาถอดบทเรียนการปฏิบัติและสังเคราะห์เอกสารของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและเลือกองค์ประกอบต่างๆ ขึ้นมาเป็นโครงสร้างฉบับร่างของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง) ดังภาพ

องค์ประกอบที่ 1	หลักการแนวคิดในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
องค์ประกอบที่ 2	วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
องค์ประกอบที่ 3	คุณลักษณะของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
องค์ประกอบที่ 4	แนวทางการนำรูปแบบไปใช้

ภาพประกอบที่ 2 แสดงร่างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง)

จากการศึกษาการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวม 4 องค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$ S.D = 0.07) และผลการตรวจสอบความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวม 4 องค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.96$ S.D = 0.07)

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนคลองห้า(พฤษชัยราษฎร์บำรุง) หลังการใช้รูปแบบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวม 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.92$, $\sigma = 0.32$)
2. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.60$)
2. พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D = 0.23)
3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D = 0.37)
4. ผลการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 88.20 ทักษะที่นักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษา กำหนด ค่าเฉลี่ยร้อยละ 97.86 รองลงมาได้แก่ความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 95.90 และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ค่าเฉลี่ยร้อยละ 95.68

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ผลการประเมินรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ก่อนการใช้รูปแบบ ในภาพรวม 4 องค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$ S.D = 0.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ หลักการแนวคิดในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.23$, S.D = 0.27) และวัตถุประสงค์ของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.15$, S.D = 0.26) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ($\bar{X} = 2.47$, S.D = 0.26)

ผลการประเมินรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังการใช้รูปแบบในภาพรวม 4 องค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$ S.D = 0.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ($\mu = 4.64$, S.D = 0.13) รองลงมาคือ คุณลักษณะของการสร้างชุมชนแห่ง

การเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\mu = 4.53$, $S.D = 0.21$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมีค่าเฉลี่ยระดับมากคือหลักการแนวคิดในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.25$, $S.D = 0.33$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการสังเคราะห์สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) การออกแบบการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 4) การวัดประเมินผล 5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีการเรียนรู้ สอดคล้องกับวีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2560) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่าองค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีองค์ประกอบจำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 4) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5) ด้านสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ 6) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ นอกจากนี้พบว่าสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนคลองห้า(พฤษชัยราษฎร์บำรุง) อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านหลักสูตร พบว่า ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ยังขาดการวิเคราะห์หลักสูตรที่ชัดเจน ครูขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบพื้นฐานของหลักสูตร ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่าครูยังขาดความเข้าใจ เรื่องการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ขาดทักษะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องเหมาะสมกับธรรมชาติเนื้อหาวิชา ครูยังขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี พบว่าครูส่วนใหญ่ไม่ได้ผลิต พัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีสื่อการเรียนรู้ที่ไม่สื่อไม่ครอบคลุมสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล พบว่าครูขาดความรู้และเทคนิควิธีการวัดประเมินผล ทำให้สร้างเครื่องมือที่ใช้วัดประเมินผลที่ขาดคุณภาพไม่สอดคล้องกับเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา นอกจากนี้ยังพบว่าในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูด้วยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นั้นครูยังขาดความรู้ความเข้าใจ เรื่องหลักการ แนวคิดของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ครูขาดที่ปรึกษา ไม่มีตัวอย่างให้ศึกษา เนื่องจากการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นเรื่องใหม่ที่ถูกกำหนดให้เป็นนโยบายที่ครูทุกคนต้องปฏิบัติ ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างจริงจัง จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้บริหารและครูได้ร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้นโดยร่วมพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองในหน้าที่ปฏิบัติในด้านการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ครูและผู้บริหารของโรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง) จึงร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นความสำเร็จของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยร่วมกันการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในโรงเรียน เพื่อให้ครูได้รับการพัฒนา

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผ่านกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้งนี้เพราะ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะช่วยให้ครูและผู้บริหารได้ร่วมกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาอย่างรอบด้านและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้อง กับพิมพันธ์ เดชะคุปต์และเพยาว์ ยินดีสุข (2561, หน้า 139) กล่าวว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพมีผลดีต่อครูและผู้เรียน คือ ช่วยพัฒนาผู้เรียนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ช่วยให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะตามสมรรถนะตามหลักสูตร ตลอดจน มีทักษะศตวรรษที่ 21 เป็นการ ยกระดับคุณภาพผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีผลดีต่อครู คือช่วยเสริมสร้างครูให้เป็นครูมืออาชีพ

2) ผลการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งรูปแบบประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการแนวคิดในการกำหนดรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 3 ลักษณะของการสร้างชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทางวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 4 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ โดยโรงเรียนมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ศึกษาเอกสาร หลักการแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ศึกษาประกอบ และถอดบทเรียน ศึกษาแนวทางปฏิบัติของโรงเรียนต่างๆ โดยการวิเคราะห์ พัฒนาเป็นองค์ประกอบของรูปแบบ และมีการ ตรวจสอบความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบในแต่ละองค์ประกอบก่อนนำรูปแบบไปใช้และศึกษาผล การใช้รูปแบบต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับอำนาจ เหลื่อน้อย (2560) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารจัดการ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า ผลการสร้างรูปแบบรูปแบบการบริหาร จัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ส่วนที่ 1 ส่วน นำ ประกอบด้วย หลักการพื้นฐานของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน มาตรฐานสากล และวัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน มาตรฐานสากล ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ, เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ, ชุมชนกัลยาณมิตร, การ ทำงานเป็นทีม, การมีวิสัยทัศน์ร่วม และโครงสร้างการพัฒนาชุมชน ส่วนที่ 3 เจาะใจความสำเร็จ ผลการ ตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ผลการ ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า โดยรวม รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล มีความถูกต้อง ความ เหมาะสม ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ สอดคล้องกับสุรัญญา ก้องวัฒนโกศล (2563) ที่ได้พัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกสำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานครโดยดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการพัฒนา

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ชั้นตอนที่ 2 คือ การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร และ

3) ผลการศึกษาผลที่เกิดจากรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ผลที่เกิดจากรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูมี สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังการใช้รูปแบบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ครูได้นำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้อย่างต่อเนื่อง โดยร่วมกันทำงานเป็นทีมด้วยความเป็นกัลยาณมิตร เพื่อวางแผนจัดตารางในการพบกลุ่ม สร้างทีม PLC เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ค้นหาแนวทางแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยร่วมกันวางแผนการสอน พัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ร่วมกันสังเกตการสอน สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ ร่วมกันถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนมีการรวมกลุ่มขยายผล พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ จึงส่งผลให้ครูมีความรู้และเข้าใจในการดำเนินการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จนเกิดการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ นริศ ภูอาราม (2560) ได้พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่าหลังการนำระบบไปใช้ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพสำหรับเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และ ครูสามารถจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโดยรวมมากที่สุด

ผลการประเมินความพึงพอใจของครู พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีผลการประเมินสูงสุด ได้แก่ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพช่วยส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่มีความผูกพันเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ครูให้ความช่วยเหลือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาการเรียนการสอน นอกจากนี้ผู้บริหารยังเสริมสร้างแรงจูงใจให้กำลังใจ ยกย่องเชิดชูเกียรติครูอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุน แนะนำอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือครูในการดำเนินงานต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ จึงส่งผลให้ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรลักษณ์ ชูกำเนิดที่ได้วิจัยเรื่องรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทของโรงเรียนในประเทศไทยพบว่า องค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่สำคัญ คือชุมชนกัลยาณมิตร ตามวิถีไทยซึ่งผู้บริหารในฐานะผู้ดูแลสนับสนุนสู่การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ควรร่วมใจร่วมพลังกับครูบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของครูพบว่า โดยภาพรวม นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของครูอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูโรงเรียนคลองห้า (พฤษขัฏฐราชภรณ์บำรุง) ได้ใช้รูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยดำเนินการตามขั้นตอน

ตั้งแต่ชั้นวางแผน (P) ขั้นตอนดำเนินการ (D) การตรวจสอบทบทวนและประเมินผล (C) ขั้นสรุปเพื่อแก้ไข (A) ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตการสอน การร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ จากการสังเกตการสอนตามรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่กำหนดทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูได้รับการพัฒนาตนเอง พัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ ผ่านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้งในด้านหลักสูตร การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการวัดประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง จึงทำให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ สอดคล้องกับ เกศรา อมรภูมิวร(2563 :ออนไลน์) ที่ว่าการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้จริง จะช่วยให้เกิดการแบ่งปันองค์ความรู้ระหว่างครูด้วยกันอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลสัมฤทธิ์ต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา วัฒนธรรมการเรียนรู้ของชุมชนวิชาชีพครูจะมีส่วนสำคัญในการกำหนดความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนของครูและสร้างผลลัพธ์ที่ดีขึ้นให้นักเรียน เพราะจะช่วยกระตุ้นครูให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ว่าเป็นหนทางหนึ่งที่ครูสามารถรวมตัวเพื่อช่วยกันแก้ปัญหา และหาทางออกเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งยังช่วยเพิ่มพูนทักษะการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับ คือ ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือครูรักเมตตาดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอและครูมีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่อบอุ่นเป็นมิตร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยฯ) มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งทางโรงเรียนได้นำกระบวนการจัดการความรู้และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning community: PLC) มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพครู ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ครูและผู้บริหารยังมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการทำางานดังกล่าวจึงส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน ผู้ปกครองชุมชนจึงมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4) ผลการประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ผลการประเมินรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังการใช้รูปแบบในภาพรวม 4 องค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยผู้บริหารได้มีการนิเทศกำกับติดตามการดำเนินงานให้เป็น

ตามขั้นตอนการนำรูปแบบไปใช้ โดยแจ้งหลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์ในการสร้างชุมชนแห่งการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ครูได้รับทราบ เพื่อเป็นการสร้างความตระหนัก สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียน ทุกคนให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกระตุ้นให้บุคลากรทุกฝ่าย เกิดความตระหนักในหน้าที่ รักในอาชีพครู มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง ให้มีสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ครูและผู้บริหารมีการดำเนินงานร่วมกันด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ส่งผลให้ครูไม่รู้สึกโดดเดี่ยวในการทำงานและสามารถพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของตนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้กระบวนการในการพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีการนำหลักการ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการพัฒนารูปแบบให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูและส่งผลต่อการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนจึงส่งผลให้หลังการนำรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไปใช้นั้นมีผลการประเมินรูปแบบอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับสรุญญา ก้องวัฒนโกศล (2563) ที่ได้พัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานครพบว่าผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของการนำการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ไปใช้ โดยภาพรวมพบว่ามีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้มาจากการนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์ประกอบที่มีความสำคัญ ในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ชัดเจน จึงทำให้ได้กระบวนการที่มีความเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติจริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษารูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง) จึงควรทำการศึกษาวิจัยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านอื่นๆของครูผู้สอน ทั้งในระดับโรงเรียนและระดับเครือข่าย ส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป
2. ควรมีการวิจัยอย่างต่อเนื่องเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการนำไปใช้จริงในโรงเรียนสังกัดอื่นๆ ที่มีความลักษณะหลากหลาย และมีขนาดละมีบริบทที่แตกต่างกันทั้งนี้เพื่อสามารถศึกษาประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบได้อย่างทั่วถึง

เอกสารอ้างอิง

เกศรา อมรวิวัฒน์ (2560). ครูยุคใหม่กับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. ออนไลน์. สืบค้นวันที่ 28 ธันวาคม

2563. แหล่งที่มา: <https://www.posttoday.com/life/healthy/568986>

ผดุงชัย ภูพัฒน์และคณะ (2561).การพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

- ของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์และเพียว ยินดีสุข.(2560). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นริศ ภูอาราม(2560). การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับ **เครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก**. วิทยานิพนธ์ ปรด., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- ปรณัฐ กิจรุ่งเรืองและอรพิน ศิริสัมพันธ์.(2561). **ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูกลยุทธ์การยกระดับคุณภาพการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: เอ็มแอนด์เอ็นดีไซด์ ปริ้นซ์ติ้ง
- ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2562). **ความเป็นครูมืออาชีพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: หจก.มีน เซอร์วิสซัพพลาย.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). **รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ด., มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- วิจารณ์ พานิช (2556). **บันทึกชีวิตครูสู่ชุมชนการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2560). **แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ กศม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สิทธิพล อาจอินทร์.(2562). **ศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา.(2560) ชุดวิชา 23728 หน่วยที่ 6 ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สร้อยญา ก้องวัฒนโกศล (2563).**การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **ระบบรูปแบบการพัฒนาครูที่เหมาะสมกับสังคมไทยและความ เป็นสากล**. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิคจำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558). **รายงานการวิจัยนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). **รายงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก ระยะที่ 1**. กรุงเทพมหานคร : พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อำนาจ เหลื่อน้อย. (2560).**รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนมาตรฐานสากล**. วิทยานิพนธ์ ค.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.